

VAASAN KAUPUNGIN METSÄSUUNNITELMA 2020-2030

Täydennys Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry:n 10.8.2019 Vaasan kaupungille antamaan hoitoesitykseen Vähänkyrön alueen metsistä

Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry. (KySeLy) teki täydentävän maastokäynnin Vaasan kaupungin Kärmeskallion metsäpalstalle, rek.numero 905-442-12-235, Merikaarron kylää. Tarkoituksenamme oli täydentävien havaintojen kerääminen koskien 10.8.2019 kaupungille toimitettua, Vaasan ympäristöseuran (Birthe Weijola) 30.6.2015 tekemää esiselvitystä palstasta.

Maastokäynnin KySeLy:n puolesta tekivät Pentti Kananoja ja Martti Peltola 22.10.2019, klo 9-15. Säätila oli pilvinen, alkutuntien osalta sateinen. Lämpötila +5-6 astetta, tuuli etelän puoleinen 5-10 metriä sekunnissa. Palsta kuljettiin läpi NE-osalta alkaen SW-rajalle, josta SE-laitaa lähtöpisteeseen. Eteneminen oli mutkittavaa, osin myös vaikeista maastonmuodoista ja louhikkoisuudesta johtuen.

Yleiskuvaus:

Kärmeskallion palsta on pitkänomainen, SW-NE -suuntainen palsta Mustasaaren rajalla, pituudeltaan n. 1360 metriä ja leveydeltään lounaassa n. 440 metriä ja koillisessa n. 310 metriä. Pinta-ala n. 51,7 hehtaaria. Korkeus merenpinnasta vaihtelee 18-31 metriin. Pinnanmuodoiltaan alue voimakkaasti vaihteleva, alavasta suosta louhikkoihin ja vaikeakulkuisiin, havupuuvaltaisiin sekametsiin ja harvapuustoihin kallioihin. Palstan keskivaiheilla sen poikki ulottuu 1960-70 -luvuilla reunoiltaan ojitettu Uunevan suokapeikko jonka keskellä on noin kahden hehtaarin avosuopainanne. Muu Uunevansuoala on rehevää, tiheäpuustoista ja hakkaamatonta sekametsäkorpea. Koillisosalla palstaa on muutama vanha ja umpeutumassa oleva oja.

Palstan NE-osalla on noin 50 vuotta sitten tehty hakkuita, jonka jälkeen puusto on saanut kehittyä koskemattomana. Komeat kallioalueet ovat säästyneet metsätaloudelliselta käsittelyltä alkuperäisen luonnontilaisina. Kallioiden mahtavat kilpikaarnamänyyt ovat selkeästi yli 100-vuotiaita. Vanhoista hakkuista huolimatta puusto on monilla osa-alueilla huomattavan vanhaa, ja myös lahoppuuta esiintyi kohtalaisesti tuulenkaatoina ja pystykeloina. Pääosiltaan palsta on erittäin vaikeakulkuista kivikkoa/louhikkoa ja metsätaloudellisesti hankalaa sekä kustannuksiltaan kallista hyödyntää. Sadat valtavat siirtolohkareet ovat leimallisia koko palstalle.

Kärmeskalliolla ja Uunevan alueella totesimme huolestuttavana piirteenä, että alueelle oli ajettu useita merkitsemättömiä, ilmeisen luvattomia mönkijäuria. Uunevan NE-reunassa oli moottorisahaa käyttäen myös tukittu oja suurilla koivupölkkyillä, jotta mönkijöillä pääsisi ajamaan syvän ojan yli. Teko oli tapahtunut lokakuun 2019 aikana. Ikävänä lieveilmiönä po. paikalla, kuten Kärmeskalliollakin, oli mm. luontoon heitetyjä oluttölkkejä ja muuta jätettä joika siivosimme pois. Mönkijöiden jäljet ovat kallioilla rikkoneet pinnan paljaaksi ja alavilla alueilla painuneet syvälle maanpintaan. Kallioiden mönkijäurien umpeutuminen tulee parhaimmillaankin kestämään useita vuosikymmeniä. On myös oletettavaa, että luvaton maastoliikenne (mm. tuoreesta ojasillasta päätellen) tulee lisääntymään ja turmelemaan luontoa entistä enemmän.

Kasvillisuus:

Kallioalueiden puusto on vanhaa, pääosiltaan komeaa lakkapää-mäntyä, seassa jonkin verran rauduskoivua ja kitulialaita kuusennäreitä. Kallioita peittävät poikkeuksellisen upeat, koskemattomat ja laajat poronjäkälamatot, suurimmalta osaltaan palleroporonjäkälää. Lajeina myös isohirvenjäkälää, tinajäkälää ja eri torvijäkälälajeja. Eri nahkajäkälälajeja esiintyy rinteillä ja notkelmissa. Saimme rinteillä kerätä myös mukavan suppilovahverosaaliin. Kallioiden varpuina kasvaa kanervaa ja variksenmarjaa, jonkin verran puolukanvarvikkoa. Mustikanvarpua vain kallionotkelmissa ja rinteillä, muilla alueilla runsaammin.

Kallioiden sammalista silmänpistävinä näkyi siellä täällä karhunsammaleen komeita ”tyynyjä”. Sallengajisto oli koko palstalla monipuolinen, mutta enempiä lajimäärityksiä ei tehty. Kallionotkelmissa reitillemme osui myös pieni, muutaman kymmenen neliömetrin avovesilampare, jonka reunoja hallitsi taaja sarakasvusto parin aarin alalla. Uunevan avosuopallasella vallitsevina sarat ja rahkasammaleet. Tupasvillaa kanalinnuille hyvin tärkeänä varhaisvihatana on jonkin verran. Karpalaa marjovana löytyy kohtalaisesti.

Louhikkoisilla palstan koillisosilla puusto on mäntyvaltaista sekametsää, jonka sekapuustona myös koivua, kuusta, haapaa ja vähän harmaaleppää. Kosteissa notkelmissa kasvaa hieskoivu pääpuuna, raitaakin on paikoin ilahduttavasti. Merenrantavaiheen relikteinä näkyi myös joitakin tervaleppiä. Koska viimeisistä hakkuista oli jo useita kymmeniä vuosia, oli puusto hyvin tiheää ja siitä syystä liikkuminenkin oli haasteellista.

Linnusto:

Ajankohdasta johtuen linnustosta saatiin vain hajahavaintoja. Odotetusti Kärmeskallion alueelta löytyi kuitenkin tuoreita metson ulosteita. Näimme myös kaksi teertä (naaras ja koiras). Uunevan notkelmassa edestämme pyrähhti pyy. Muina havaintoina olivat muutama hömötiainen, korppi, närhi, vihervarpunen ja käpytikka. Kulorastaan keväällisen pesän löysimme kallioiden laiteilta. Kesäaikana olisi syytä tehdä kallioalueilla yöhavainnointia, koska alue soveltuu biotoopiltaan erinomaisesti kehrääjän tyypilliseksi pesimäympäristöksi.

Metsäpalstan korpinoitkelmat ovat luonteenomaisia varpushaukan pesimäbiotooppeja. Vanhan puuston alat soveltuvat erinomaisesti myös mm. kana-, hiiri- ja mehiläishaukan pesämetsiksi. Kallioilla tikat olivat kuorineet useista koivuista tuohta laajoina laikkuina ruokaillessaan koivunmantokuoriaisen toukilla. Kuolevat koivut parantavat osaltaan luonnon monimuotoisuutta tarjoten linnuille myöhemmin muutakin toukkaravintoa runkojen lahotessa. Kolopesijälinnuillekin syntyy näistä hyviä pesäpuita. Kallioalueella havaittiin myös muutama ydinlahon vaivaama, mutta silti elinkykyinen mänty, joiden rungoista palokärki oli kaivellut hevostuorahaisia ravinnokseen. Joissakin kalliomännnyissä oli havaittavissa myös merkkejä (neulasoksien harventumista) metsojen ruokailusta. Biotoopiltaan kallioalueet ovat myös tyypillisiä metson tärkeitä soidinmaastoja.

Nisäkkäät:

Merkkeinä metsäjäniksistä näkyi tuoreita papanakasoja. Hirvet olivat liikkuneet palstalla monella kohdalla. Valitettavasti havaitsimme myös vieraslaji supikoiran tuoreen ulostekasan.

Palstan luonto on alueellisesti erittäin monimuotoista ja sitä ilmentää myös useiden tärkeiden riistalajien esiintyminen alueella.

Toimenpide-esitys:

Kärmeskallion palstan toimenpide-esityksen teimme jo osana 10.8.2019 laatimaamme esitystä. Eli esitämme luonnonsuojelualueeksi 37 ha ja talousmetsäksi 14 ha. Karttaliite oli myös aiemman esityksemme mukana.

Toivomme tämän lisäselvityksen liitettäväksi aiemmin tekemäämme esitykseen ja otettavan huomioon kaupungin metsäsuunnitelman laadinnassa.

Laihia 25.10.2019

KYRÖN SEUDUN LUONNONSUOJELUYHDISTYS RY.

Pentti Kananoja

Martti Peltola